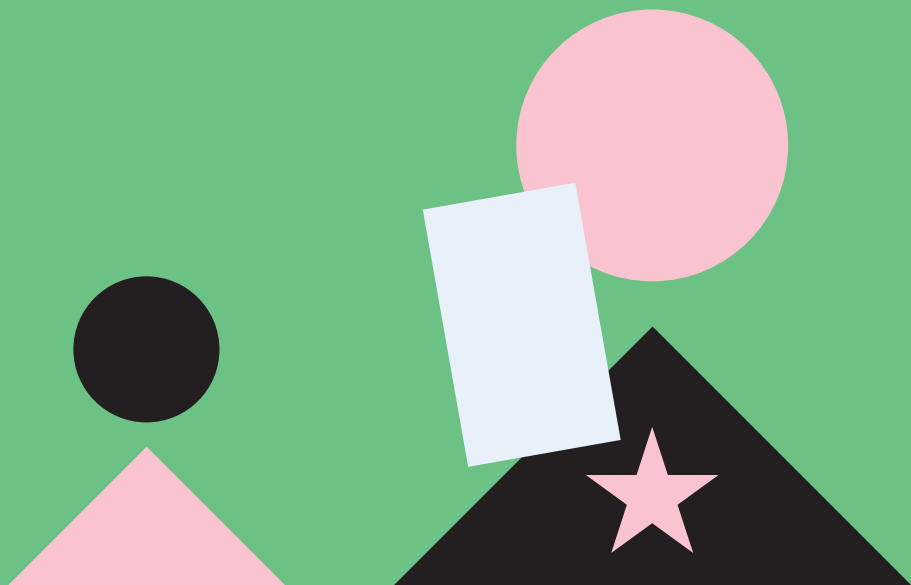

EducationLab
What works in education

Praktijkaart

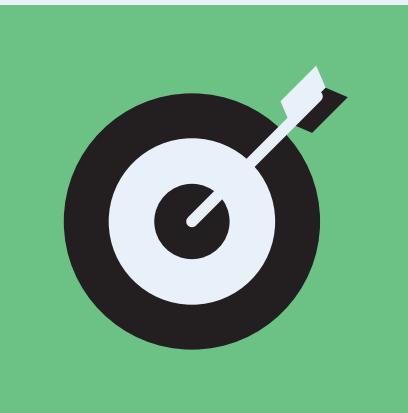
Reading Recovery®

Bas Aarts / Sanne van Wetten
Universiteit Maastricht

Martin Bootsma
Enigma onderwijs

Doel van de interventie

In deze praktijkkaart bespreken we de opzet van een Engelstalig preventieve tutorprogramma, Reading Recovery. Dit programma is één van de meest gebruikte en meest onderzochte leesvaardigheidsinterventies in de Angelsaksische wereld (Slavin et al., 2011), maar is niet in Nederland beschikbaar. Wij beschrijven dit programma daarom ter inspiratie voor het opzetten van een eigen programma, of om te vergelijken met de inhoud en opzet van externe bijlesaanbieders.

Het doel van deze interventie is het bevorderen van lees- en schrijfvaardigheden door het aanbieden van intensieve één-op-één tutoring-op-maat.

Voor welke groep kinderen?

Leerlingen in groep 3/4 die achterlopen in hun lees- en schrijfvaardigheden.

Kijk voor meer informatie

op onze website:

www.education-lab.nl

Wat moet er gedaan worden?

Achtergrond en kenmerken van het *Reading Recovery* programma

Reading Recovery is een kortdurende interventie waarbij één-op-één-tutoring wordt gegeven aan leerlingen van groep 3 of 4 die moeite hebben met lezen en schrijven. Het aanvullende programma is gericht op het bevorderen van lees- en schrijfvaardigheden en het ontwikkelen van lees- en schrijfstrategieën door de lessen op maat te maken voor elke leerling. De bijlessen worden gegeven door getrainde Reading Recovery-tutores in dagelijkse sessies van 30 minuten in een periode van 12 tot 20 weken.

Het programma is in eerste instantie een preventief programma en niet een remediërend programma, ook al maakt het gebruik van tutores. Het beoogt zo vroeg mogelijk in te grijpen, zodat een remediërend programma op latere leeftijd niet nodig zal zijn.

Werkzame elementen in het programma zijn de positieve interacties tussen leerlingen en tutor, de inhoud van de lessen die aansluiten bij wat het kind nodig heeft en de aandacht voor lezen en schrijven, in het bijzonder de aandacht voor systematische fonetische instructie, decoderen en het gebruik van strategieën.

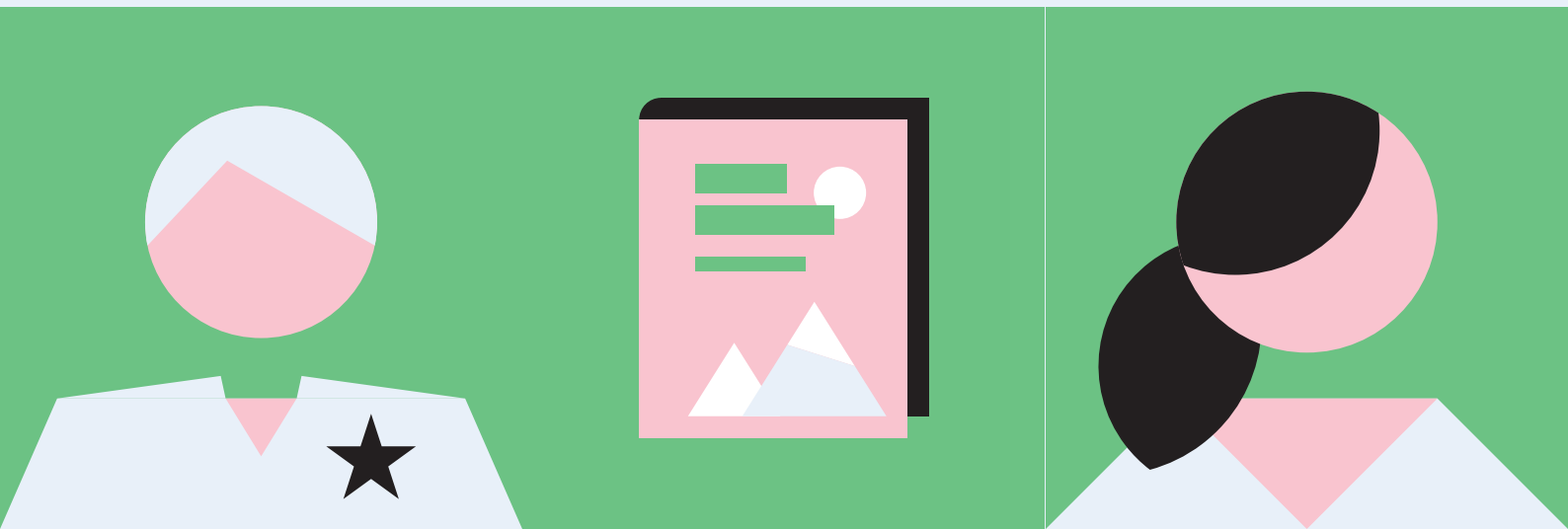
Specifieke kenmerken van het Reading Recovery programma

- Het programma zet in op zelfregulering en het zelfstandig oplossen van problemen en legt de nadruk op begrip, eerder dan op het uit het hoofd leren van een specifieke woordenlijst. Kinderen leren zelfsturend zijn door zichzelf te controleren, te verifiëren, voorspellen, en bevestigen. Ze worden aangemoedigd om meerdere bronnen van informatie te gebruiken bij het lezen en schrijven. Ze leren deze strategieën te gebruiken terwijl ze aandacht besteden aan de betekenis van de tekst.
- Het programma zet in op waar het kind moeite heeft, maar staat ook uitgebreid stil bij waar het kind al goed in is en bouwt hierop voort.
- De materialen voor het programma zijn flexibel en staan niet vast. Boeken, teksten en taken worden specifiek voor een kind geselecteerd. Instructie wordt aangepast aan de leerling.
- Elke les heeft zowel een schrijf- als een leescomponent.
- Er ligt een nadruk op betekenis en plezier bij het lezen; de tutor kiest daarom teksten die passen bij de interesse van het kind.

- Er is steeds aandacht voor de relatie tussen klanken en letters.
- Onderdeel van de ontwikkeling van leerkrachten in dit programma is intensieve training en feedback door het gebruik van observaties waarbij tutoren geobserveerd worden door geblindeerd glas.

Uitvoering

1. Selecteer leerlingen die moeite hebben met lezen en schrijven in groep 3, en die niet blijven met het gemiddelde niveau in de groep.
2. Deze leerlingen krijgen elke dag 30 minuten tutoring tijdens schooltijd door een externe tutor. Totaal bestaat het programma uit 60 lessen.
3. De bijlessen zijn afgestemd op de specifieke behoefte van de leerling. Afhankelijk van deze behoeften geven de tutoren les in onderwerpen als fonemisch bewustzijn, fonologie, woordenschat, vloeiend lezen, begrip, schrijven, motivatie en mondelinge taalvaardigheid.
4. Elke les bestaat uit:
 - a. herlezen van een bekend boek,
 - b. zelfstandig lezen van een tekst op het niveau van het kind,
 - c. aanleren van letterkennis,
 - d. samenstellen en schrijven van een zin,
 - e. reconstrueren van een verknijpte zin, en
 - f. introduceren van een nieuw boek.
5. De lessen zijn interactief, waarbij de tutor het leesgedrag van de leerling nauwlettend in de gaten houdt.
6. Bijhouden van voortgang: Dat gebeurt in het Reading Recovery programma volgens een Observatielijst (Observation Survey), waarin de prestatie van de leerling op 6 aspecten van geletterdheid wordt bijgehouden:

- » Letteridentificatie om te bepalen welke letters het kind kent en hoe het ze identificeert.
 - » Woordentest om te bepalen of het kind een persoonlijke leeswoordenschat opbouwt.
 - » Concepten over drukwerk om te bepalen wat het kind weet over de manier waarop gesproken taal in gedrukt materiaal wordt weergegeven.
 - » Schrijfwoordenschat om te bepalen of het kind een persoonlijke bron van bekende woorden opbouwt die in detail kunnen worden geschreven
 - » Klanken in woorden horen en opnemen om het fonemisch bewustzijn te beoordelen door te bepalen hoe het kind klanken in letters weergeeft.
 - » Lezen van tekst om een passende moeilijkheidsgraad van een tekst te bepalen en te noteren wat het kind doet bij het lezen van een doorlopende tekst (met behulp van een “running record”)
7. De lessen van Reading Recovery® worden stopgezet wanneer de leerlingen aantonen dat ze consistent kunnen lezen op het gemiddelde niveau voor hun klas - tussen week 12 en 20 van het programma.

Wat is hiervoor nodig?

- Programma per leerling dat inzet op de behoefte van de leerling rondom beginnende leesvaardigheden fonemisch bewustzijn, fonetiek, spelling, begrip, en vloeiend lezen
- Tutoren die de bijlessen kunnen uitvoeren.
- Professionalisering: Training voor de tutoren.
- Dagelijks tijdstip waarop het voor de leerling opportuun is om aan de bijles deel te nemen.
- Materialen die afgestemd zijn op de leerling (zoals boeken en teksten, pennen etc.)

Wie voert het uit?

Reading Recovery wordt uitgevoerd door speciaal hiervoor opgeleide professionals. Dit kan een interne of externe professional betreffen.

Hoe lang duurt de interventie?

12-20 weken; 60 lessen van 30 minuten.

Waar moet je op letten?

- Zoals bij alle tutorinterventies is het belangrijk dat de bijles aansluit op de vertraging die het kind heeft.
- Houd de ontwikkeling van de leerling goed in de gaten. In de opzet van dit programma houdt de tutor elke dag bij wat de ontwikkeling van de leerling is op verschillende aspecten van geletterdheid zodat er steeds gericht kan worden ingezet op waar de leerling moeite mee heeft, maar ook om te bepalen wanneer de leerling de bijlessen niet meer nodig heeft.
- Houd er rekening mee dat de tijdsduur van maximaal 20 weken voor deze interventie niet lang genoeg hoeft te zijn; bij tutoringsprogramma's worden effecten soms pas na 1 jaar intensieve tutoring waargenomen.
- In dit programma krijgen tutores een jaar lang training om het programma uit te voeren. Dit programma vergt daarom in de voorbereiding veel tijdsinvestering.

Wat zijn de kosten?

Reading Recovery is in het buitenland beschikbaar op non-profit basis, zonder royalty's. De opstartkosten hebben betrekking op het betalen van het salaris van de leerkracht, het betalen van het collegegeld voor de Reading Recovery cursussen en de kosten van boeken en materialen. Elke locatie moet ook een ruimte inrichten met een doorkijkspiegel en een geluidsinstallatie om de leraren te observeren en te voorzien van feedback. Een tutor geeft het programma gemiddeld aan acht leerlingen per dag. Al met al zijn de kosten van deze interventie vrij hoog.

Uitkomsten

Volgens wetenschappelijk onderzoek (What works clearinghouse, 2013; Pinnell et al., 1988; Pinnell, 1994; Slavin et al., 2011) leidt het Reading Recovery programma tot verbeterde algemene leesvaardigheden: 0,23 SD of 2-3 maanden vooruitgang.

Bronnen

Website ontwikkelaar: <https://readingrecovery.org/>

Wetenschappelijk onderzoek:

Pinnell, G. S., DeFord, D. E., & Lyons, C. A. (1988). Reading Recovery: Early intervention for at-risk first graders (Educational Research Service Monograph). Arlington, VA: Educational Research Service. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED303790.pdf>

Pinnell, G. S. (1989a). Reading Recovery: Helping at-risk children learn to read. *The Elementary School Journal*, 90, 161–183.

Pinnell, G. S., Lyons, C. A., DeFord, D. E., Bryk, A. S., & Seltzer, M. (1994). Comparing instructional models for the literacy education of high-risk first graders. *Reading Research Quarterly*, 29(1), 8–39.

Schwartz, R. M. (2005). Literacy learning of at-risk first-grade students in the Reading Recovery early intervention. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 257–267.

Slavin, R. E., Lake, C., Davis, S., & Madden, N. A. (2011). Effective programs for struggling readers: A best-evidence synthesis. *Educational Research Review*, 6(1), 1-26.

What works clearinghouse (2013). *Beginning Reading intervention report: Reading recovery*. US department of education: Instituted of Education sciences.